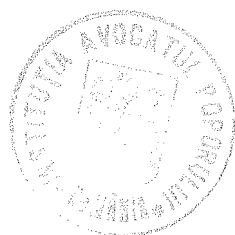

ROMÂNIA
AVOCATUL POPORULUI

RAPORT SPECIAL
privind sistemul de ocrotire a sănătății

București, 27 aprilie 2002

ROMÂNIA
Avocatul Poporului

B-dul Iancu de Hunedoara, nr. 3-5, Sector 1, cod 71.204, București

Telefon 231.50.01 Fax: 231.50.00 Internet: <http://www.avp.ro> E-mail: avp@avp.ro

AVOCATUL POPORULUI
REGISTRATURĂ GENERALĂ
IEȘIRE Nr. 4811 / 9.05.02

Domnule prim – ministru,

Avocatul Poporului, în îndeplinirea atribuțiilor constituționale și ale dispozițiilor art. 25 alin. (2) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, a întocmit un “Raport special privind sistemul de ocrotire a sănătății” pe care l-a prezentat președinților celor două Camere ale Parlamentului.

Supunem atenției dumneavoastră acest raport față de care urmează să decideți.

Folosesc acest prilej pentru a vă asigura, domnule prim - ministru, de înalta mea considerație.

Avocatul Poporului,
Prof.univ.dr. Ioan MURARU

București, 8 mai 2002

Domnului Adrian NĂSTASE
Prim – ministru al Guvernului României

ROMÂNIA
Avocatul Poporului

B-dul Iancu de Hunedoara, nr. 3-5, Sector 1, cod 71.204, București

Telefon 231.50.01 Fax: 231.50.00 Internet: <http://www.avp.ro> E-mail: avp@avp.ro

AVOCATUL POPORULUI
REGISTRATURĂ GENERALĂ
IEȘIRE Nr. 4812 / 20502

Stimate domnule Președinte,

Avocatul Poporului, în îndeplinirea atribuțiilor constituționale și ale dispozițiilor art. 25 alin.(2) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, vă supune atenției “Raportul special privind sistemul de ocrotire a sănătății”, urmând ca dumneavoastră să decideți.

Folosesc acest prilej pentru a vă asigura, stimate domnule Președinte, de înalta mea considerație.

Avocatul Poporului,
Prof.univ.dr. Ioan MURARU

București, 8 mai 2002

Domnului Valer DORNEANU
Președintele Camerei Deputaților
Parlamentul României

ROMÂNIA
Avocatul Poporului

B-dul Iancu de Hunedoara, nr. 3-5, Sector 1, cod 71.204, București

Telefon 231.50.01 Fax: 231.50.00 Internet: <http://www.avp.ro> E-mail: avp@avp.ro

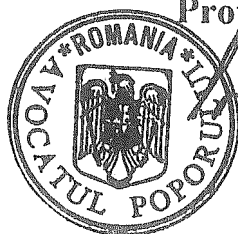
AVOCATUL POPORULUI
REGISTRATURĂ GENERALĂ
IEȘIRE Nr. 4813 / 9.05.02

Stimate domnule Președinte,

Avocatul Poporului, în îndeplinirea atribuțiilor constituționale și ale dispozițiilor art. 25 alin.(2) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, vă supune atenției “Raportul special privind sistemul de ocrotire a sănătății”, urmând ca dumneavoastră să decideți.

Folosesc acest prilej pentru a vă asigura, stimate domnule Președinte, de înalta mea considerație.

Avocatul Poporului,
Prof.univ.dr. JOAN MURARU

București, 8 mai 2002

Domnului Nicolae VĂCĂROIU
Președintele Senatului
Parlamentul României

RAPORT SPECIAL

privind sistemul de ocrotire a sănătății

I. Cadrul legislativ

Constituția României stabilește, în articolul 33, dreptul fiecărei persoane la ocrotirea sănătății. Potrivit prevederilor acestui articol, statul garantează dreptul la ocrotirea sănătății și este obligat să ia măsuri pentru asigurarea igienei și sănătății publice.

Legea nr. 145/1997 a asigurărilor sociale de sănătate, cu modificările ulterioare, reprezintă principalul instrument juridic pentru sistemul ocrotirii sănătății populației în România și prevede că sunt supuși, în mod obligatoriu, asigurării de sănătate toți cetățenii români cu domiciliul în România, precum și cetățenii străini sau apatrizii care au reședința în România, iar obligația de a contribui la fondurile de asigurări sociale de sănătate revine tuturor.

În realizarea activității de ocrotire a sănătății au atribuții următoarele instituții: Ministerul Sănătății și Familiei, Casa Națională de Asigurări de Sănătate, Colegiul Medicilor și Colegiul Farmaciștilor.

II. Principalele probleme apărute în activitatea de ocrotire a sănătății

În domeniul ocrotirii sănătății, principala problemă care a vizat activitatea Avocatului Poporului în anul 2001 a fost situația asiguraților care nu au putut beneficia de drepturile de a obține medicamente în regim compensat sau gratuit.

Această situație s-a datorat mecanismului deficitar de decontare a medicamentelor, cu și fără contribuție personală, furnizate de farmacii, care nu primesc contravaloarea medicamentelor livrate de la Casa Națională de Asigurări de Sănătate sau de la casele de asigurări de sănătate județene, cu care au încheiat contracte.

Nefuncționarea corectă a decontării medicamentelor crează dificultăți, pe de o parte, producătorilor și distribuitorilor de medicamente, care ajung în situația de a nu-și recupera investițiile și, pe de altă parte, pacienților, care nu pot beneficia de medicamentele necesare sau sunt nevoiți să achite prețul integral al acestora, deși legea prevede obținerea acestora în regim gratuit sau compensat.

O altă problemă cu care Avocatul Poporului a fost sesizat și care a afectat o largă categorie de cetățeni a fost generată de blocarea fondurilor Casei Naționale de Asigurări de Sănătate de către Ministerul Finanțelor Publice, ceea ce ilustrează deficiențele de organizare și comunicare la nivelul sistemului.

În România, odată cu reforma sanitară, realizată prin Legea nr. 145/1997 a asigurărilor sociale de sănătate, Casa Națională de Asigurări de Sănătate a devenit gestionarul fondurilor de asigurări de sănătate constituite din totalitatea contribuțiilor plătite de asigurați și angajatori.

Această autoritate națională independentă are un buget propriu, format în cea mai mare parte din contribuțiile tuturor asiguraților și angajatorilor și care este depozitat la Trezoreria Statului.

Prin Ordinul Ministrului Sănătății nr. 441 din 31 mai 2000 privind aprobarea Normelor metodologice nr. GH/2.617/2000 de aplicare a Ordonanței Guvernului nr. 22/1992 privind finanțarea ocrotirii sănătății, se stabilește că toate operațiunile de încasări și plăți ale instituțiilor publice din sectorul sanitar se efectuează prin conturile deschise la unitățile teritoriale ale Trezoreriei Statului.

Gestionarea fondurilor de asigurări de sănătate este supusă Legii nr. 72/1996 privind finanțele publice, iar fondurile aflate la Trezoreria Statului se supun regimului acesteia.

Potrivit Legii nr. 72/1996 privind finanțele publice, cheltuirea fondurilor colectate pentru anul în curs, inclusiv a fondului de asigurări de sănătate, este posibilă doar odată cu aprobarea bugetului de stat. Până la aprobarea acestuia, cheltuielile pentru decontarea medicamentelor în tratamentul ambulatoriu se acoperă cu o sumă calculată ca o medie lunară a cheltuielilor pe anul anterior. Sumele astfel calculate sunt insuficiente datorită creșterii constante și, uneori, foarte mare a prețului medicamentelor.

Încă din anul 2000, situația acordării medicamentelor, cu sau fără contribuție personală, a constituit o problemă deosebită, situație reflectată în creșterea numărului de cereri înregistrate la instituția Avocatul Poporului, prin care cetățenii sesizau nerespectarea dreptului de a beneficia de medicamente în regim compensat.

Cetățenii asigurați primeau ca motivare a lipsei de medicamente din farmacii sau spitale, refuzul livrării medicamentelor de către distribuitorii de medicamente. Aceștia nu livrau medicamentele datorită faptului că nu primeau sumele datorate de către casele de asigurări de sănătate.

Situația a fost rezolvată, temporar, prin adoptarea măsurilor dispuse prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 180/2000 pentru modificarea și completarea Legii asigurărilor sociale de sănătate nr. 145/1997. Aceasta reglementează controlul Casei Naționale de Asigurări de Sănătate asupra caselor de asigurări de sănătate județene prin atribuirea calității de ordonatori secundari de credite în favoarea directorilor executivi ai caselor de asigurări de sănătate județene.

De asemenea, a fost reglementată redistribuirea sumelor colectate de către Casa Națională de Asigurări de Sănătate, de la casele de asigurări de sănătate județene către casele de asigurări de sănătate cu dezechilibre financiare, în vederea susținerii bugetelor acestor case de asigurări de sănătate.

Cauzelor prezentate li s-au adăugat cele privind lipsa disciplinei financiare, subfinanțarea relativă a sistemului sanitar, neachitarea de către unele societăți a contribuției la asigurările sociale de sănătate, aplicarea prevederilor Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 24/2000 privind majorarea salariilor, în condițiile în care aceste sume nu erau prevăzute în bugetul anului 2000.

Deoarece blocajele financiare care au ca rezultat neplata medicamentelor de către Casa Națională de Asigurări de Sănătate către distribuitori și farmaciști, precum și a serviciilor medicale, în general, au căpătat un caracter ciclic, este necesară fundamentarea unui program coerent în domeniul asigurării ocrotirii sănătății, astfel încât desfășurarea activității să se facă cu respectarea drepturilor cetățenilor.

Pe lângă problemele legate de medicamente, în mass-media au fost semnalate și alte situații deficitare în desfășurarea activității de ocrotire a sănătății, cum ar fi situația datoriilor spitalelor către furnizorii de utilități, toate având ca principal motiv resursele financiare insuficiente, sau care nu sunt la dispoziția Casei Naționale de Asigurări de Sănătate pentru achitarea datoriilor.

III Propuneri de îmbunătățire a activității în domeniul asigurării și ocrotirii sănătății.

Asigurarea condițiilor normale de ocrotire a sănătății este o exigență obligatorie în orice stat social, iar România, care aspiră la integrarea în structurile europene ca partener egal, trebuie să asigure aplicarea și realizarea principiilor statului social.

În vederea armonizării legislației cu cea a Uniunii Europene, Guvernul României a elaborat un program național în domeniul ocrotirii sănătății, având la bază următoarele principii cheie: echitatea, accesibilitatea, transparența, parteneriatul, concurența loială, calitatea îngrijirii și conținutul corect al costului ocrotirii sănătății.

Față de cele de mai sus, considerăm că următoarele propuneri ar putea avea ca scop realizarea acestor obiective:

1. Completarea și revizuirea cadrului legislativ al sectorului de sănătate, pentru a asigura coerența și adaptarea acestuia la obiectivele strategiei de reformă.

Prin Planul de acțiune al Programului de guvernare pe perioada 2001-2004, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 455/2001, Guvernul își propune adoptarea și aplicarea, la un nivel adecvat, a unei strategii cuprinzătoare în domeniul ocrotirii sănătății și precizarea mai clară a rolului diferitelor instituții în aplicarea acesteia.

În acest sens, se impune dezvoltarea capacității și autorității Ministerului Sănătății și Familiei în domeniul politicilor de sănătate și al reglementării sectorului de sănătate.

2. Adoptarea unor măsuri legislative prin care Ministerul Finanțelor Publice și Trezoreria Statului să respecte principiul concordanței între destinația sumelor constituite în fondul de asigurări de sănătate și modul de utilizare a acestui fond.

În prezent, potrivit prevederilor art. 17 alin. (4) din Legea nr. 72/1996 privind finanțele publice, deficitul bugetului de stat din anul curent și din anii precedenți, se finanțează din disponibilitățile aflate temporar în contul general al Trezoreriei Statului.

Această reglementare legală permite Ministerului Finanțelor Publice utilizarea fondului de asigurări de sănătate, care poate constitui parte a “disponibilităților aflate temporar în contul general al Trezoreriei Statului” și în alte scopuri decât cel pentru care a fost constituit, respectiv pentru realizarea activității de ocrotire a sănătății.

În plus, deținerea fondului de asigurări de sănătate la Trezoreria Statului este în detrimentul Casei Naționale de Asigurări de Sănătate care nu poate, astfel, să își

întregească fondurile gestionate, deoarece Trezoreria Statului acordă dobânda la vedere, care este foarte mică.

În vederea eliminării acestor deficiențe, fondurile alocate sistemului sanitar ar trebui administrate de Casa Națională de Asigurări de Sănătate, fără implicarea Ministerului Finanțelor Publice, iar în administrarea acestora să fie atras și finanțatorul, respectiv casele de asigurări de sănătate județene, deoarece, potrivit Legii nr. 145/1997, aceste fonduri sunt constituite din contribuțiile personale ale asiguraților și ale asigurătorilor și nu din fonduri alocate de la bugetul de stat.

3. Eficientizarea sistemului de executare a creanțelor la fondul de asigurări de sănătate.

Casa Națională de Asigurări de Sănătate este lipsită de sume mari datorate cu titlu de contribuții la fondul de asigurări de sănătate de unii agenți economici, care nu îi achită nici sumele încasate de la angajați și nici sumele datorate, cu același titlu, în nume propriu.

Se impune, astfel, aplicarea cu rigurozitate a Normelor metodologice privind desfășurarea activității de executare silită aprobate de Casa Națională de Asigurări de Sănătate în data de 24 mai 2001 și publicate în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 518 din 30 august 2001.

4. Asigurarea transparenței în procesul de administrare a fondurilor de asigurări de sănătate

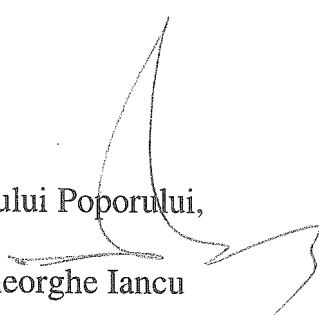
Se impune un control eficient al modului de gestionare a bugetului Casei Naționale de Asigurări de Sănătate, având la bază principiul transparenței, prin

publicarea, anual, a bilanțului contabil și nu doar prin prezentarea acestuia consiliului de administrație, așa cum prevede art. 51 alin. (1) lit. b) și c) din Statutul C.N.A.S.

În acest fel, asigurații vor avea posibilitatea de a cunoaște modul în care au fost utilizate contribuțiile, plătite de aceștia la fondul de asigurări de sănătate.

Prin publicarea bilanțului, se va asigura respectarea dreptului la informație, prevăzut în art. 31 din Constituția României, precum și a obligației instituțiilor publice de a comunica sursele financiare, bugetul și bilanțul contabil, astfel cum a fost stabilită în art. 5 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public.

Adjunct al Avocatului Poporului,
Conf. univ. dr. Gheorghe Iancu

Consilier al Avocatului Poporului,

Mugur Ivan

Acest raport special a fost întocmit de consilier Hariti Savencu și expert Emma Turtoi, care își asumă și răspunderea pentru corectitudinea informațiilor și datelor.

Consilier, Hariti Savencu

Expert, Emma Turtoi

București, 27 aprilie 2002